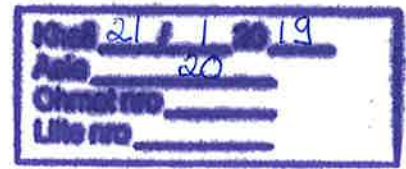

21.1.2019

Pyhäjärven kaupunki
Ollintie 26
86800 Pyhäsalmi

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
PL 189
90101 OULU

Viite: Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden lähete 6964/18 asiassa 01663/18/2204

Asia: Heidi Aflechtin valitus kaupunginvaltuuston 15.10.2018 § 81 päätöksestä

Viitekohdan läheteellä Pohjois-Suomen hallinto-oikeus pyytää Pyhäjärven kaupunginhallitusta antamaan lausunnon valituksesta, joka kohdistuu Pyhäjärven kaupunginvaltuuston päätökseen 15.10.2018 § 81 jolla kaupunginvaltuusto on päättänyt:

- 1) Emolahden, Rannankylän ja Ruotasen koulut lakkautetaan 1.8.2019 alkaen ja koulut yhdistetään Ikosen kouluun siten, että 0 - 4-luokat toimivat nykyisen Ikosen koulun tiloissa ja 5 - 6- luokat Keskuskoulun tiloissa. Luokkatilat Keskuskoululle rakennetaan nykyisen kirjaston tiloihin.
- 2) Kirjastolle rakennetaan uudet tilat mahdollisimman nopeasti ja samaan yhteyteen rakennetaan monitoimitilat kulttuurin ja liikunnan tarpeisiin. Kirjasto siirtyy väistötiloihin entisen ammattikoulun tiloihin, kunnes uudet tilat valmistuvat. Liikunnan ja kulttuurin tarpeisiin rakennettaviin tiloihin haetaan ulkopuolista rahoitusta.

Päätökseen liitetty valtuuston hyväksymä ponsiesitys ”Yhden alakoulun malliin siirryttäessä pyritään valmistelussa huomioimaan joustavat koulukuljetukset Ruotasen suunnalta tuleville alakoululaisille. Tällä tarkoitetaan, että huolimatta voimassa olevan koulukuljetussäännön kilometrikriteereistä pyritään järjestämään koulukuljetus Ruotasen suunnalta niin, että kaikki Pyhäsalmeen tulevat Ruotasen alueen alakoululaiset pääsevät maksuttoman koulukuljetuksen piiriin”.

Valituksessaan Heidi Aflecht vaatii, että Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

1. kumoaa Pyhäjärven kaupunginvaltuuston päätöksen § 81 osalta ja palauttaa ko. asian uudelleen valmisteltavaksi ja käsiteltäväksi kunnan toimielimiin ja päätöksentekoa varten sekä
2. kieltää edellä mainitun päätöksen § 81 täytäntöönpanon ja/tai täytäntöönpanon jatkamisen ennen tämän asian lopullista ratkaisua. Täytäntöönpanon kieltämistä/jatkamista koskeva asia pyydetään käsittelemään kiireellisenä.

Pyhjärven kaupunginhallitus antaa Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle kunnioittavasti seuraavan lausunnon koskien Heidi Aflechtin valitusta kaupunginvaltuuston päätöksestä:

1. Valituksenalaisen päätöksen vaiheet

Kouluverkkoasia puhutti paikkakunnalla laajalti, olihan jo vuoden 2017 syksyllä asia kaupungin päätöksenteossa. Tuolloin valtuuston päätöksellä (27.11.2017 § 119) päätettiin asiaan ottaa ns. lisäaika.

Kouluverkon muuttaminen on 26.6.2018 § 51 hyväksytyn Pyhjärven kaupungin talouden tasapainotusohjelman keskeisiä toimenpiteitä. Tasapainotusohjelman päivytystä valmisteltiin kevästä 2018 lähtien. Valtuusto käsitteli kouluverkkoasiaa tasapainotuskysymyksenä iltakouluunsa 18.6.2018.

Kaupunginhallitus teki valtuustolle esityksen kouluverkkoselvityksen sisältämistä toimenpiteistä 10.9.2018 § 216. Tällöin päätettiin kohdassa 3 valmisteluun liittyvästä osallisten kuulemistilaisuudesta ja muiden vaikutusmahdollisuuksien varaamisesta. Kyseiset toimet oli kuvattu päätöksen liitteessä. Toimet suoritettiin päätöksen mukaisesti ennen lopullista valtuuston päätöksentekoa asiassa. Toimet käsittivät:

- alakoulujen oppilaiden huoltajille ja muille asiaan osallistujille Keskuskoululla kuulemistilaisuuden 2.10.2018
- asiaan osallisille avattu sähköinen palautteen antomahdollisuus, joka avattiin kaupungin www-sivuille 14 vuorokaudeksi 21.9.2018-7.10.2018. Sähköisen palautteen antoi yhteensä 41 hlöä.
- asiaan osallisille annettiin mahdollisuus jättää kirjallisesti näkemyksensä asiasta aikana 21.9.2018-7.10.2018. Yhteensä 1 hlö jätti ko. aikana asiaan näkemyksensä.

Kaupunginvaltuusto päätti äänestyspäätöksellä 15.10.2018 § 81 (14-11, 1 tyhjä) kaupunginhallituksen esityksen mukaisesti, että:

- 1) Emolahden, Rannankylän ja Ruotasen koulut lakkautetaan 1.8.2019 alkaen ja koulut yhdistetään Ikosen kouluun siten, että 0 - 4-luokat toimivat nykyisen Ikosen koulun tiloissa ja 5 - 6- luokat Keskuskoulun tiloissa. Luokkatilat Keskuskoululle rakennetaan nykyisen kirjaston tiloihin.
- 2) Kirjastolle rakennetaan uudet tilat mahdollisimman nopeasti ja samaan yhteyteen rakennetaan monitoimitilat kulttuurin ja liikunnan tarpeisiin. Kirjasto siirtyy väistötiloihin entisen ammattikoulun tiloihin, kunnes uudet tilat valmistuvat. Liikunnan ja kulttuurin tarpeisiin rakennettaviin tiloihin haetaan ulkopuolista rahoitusta.

2. Valitusosoituksen lainvastaiset valituskiellot

Valtuuston päätöksen 15.10.2018 § 81 kohdan 2 mukaan Kirjastolle rakennetaan uudet tilat mahdollisimman nopeasti ja samaan yhteyteen rakennetaan monitoimitilat kulttuurin ja liikunnan tarpeisiin. Kirjasto siirtyy väistötiloihin entisen ammattikoulun tiloihin, kunnes uudet tilat valmistuvat. Liikunnan ja kulttuurin tarpeisiin rakennettaviin tiloihin haetaan ulkopuolista rahoitusta.

Kyseessä olevan kouluverkkoreformin päätös on tehty kohdassa 1, jossa on erikseen otettu kantaa myös siihen, minne jatkossa 5.- ja 6.-luokkalaiset siirtyvät opiskelemaan.

Kohdassa 2 on kyse sen sijaan periaatepäätöksestä, että Pyhäjärvellä ylipäätään tullaan rakentamaan uudet tilat kirjastolle ja sen yhteydessä monitoimitilat liikunnan ja kulttuurin tarpeisiin. Kyseisellä päätöksellä ei ole varattu määrärahoja tai päätetty millään lailla tarkasti tulevista investoinneista. Ne päätökset on tehty suunnittelumäärärahojen osalta vuoden 2019 talousarvion yhteydessä. Varsinaisesta kirjasto ja monitoimitilainvestoinnista tullaan tekemään vielä varsinainen investointipäätös, jähka tarveselvitystyöryhmän ja sitä seuraavan suunnittelutyöryhmän työskentelyn kautta valmistuu investoinnista uusien tilojen konseptin suunnitelma, kustannusarvio ja vaihtoehdot investoinnin toteuttamiseksi. 15.10.2018 § 81 kohdassa 2 on ollut kyse vain periaatepäätöksestä. Kyseessä ei ole ollut lopullinen ratkaisua asiassa, vaan asia tulee vielä erikseen toimielimeen (valtuustoon) päätöksentekoon.

Päätös 15.10.2018 § 81 ei näin ollen ole kohdan 2 osalta valituskelpoinen.

3. Päätöksen lainvastaisuus

Väitetty kuntalaisten kuulemisen, tiedottamisen ja vaikutusmahdollisuuksien varaamisen laiminlyönti:

Kuntalain 22 §:n sisältö osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista on esimerkinomainen luettelo, ja vaikuttamista voidaan tehdä muillakin tapaa kuin vain kuulemistilaisuuksia järjestämällä. Tärkeää on kuulemisten ja vaikuttamisen oikea-aikainen ajoitus, että ne voidaan aidosti ottaa päätöksenteossa huomioon.

Koska kyseessä on laaja asia, jonka yhteydessä erityisesti osallisten kuulemiseen on tarkasti keskityttävä, kaupunki pyysi vaikutusmahdollisuuksien varaamisen osalta varmistavia neuvoja yhden kuulemistilaisuuden ja sitä täydentävien vaikutuskanavien riittävyyden osalta Kuntaliitolta jo elokuussa 2018. Saadut näkemykset vahvistivat kaupungin suunnitelmassa olleen esityksen vaikutusmahdollisuuksien varaamisesta, ja joka tuli kaupunginhallituksen päätökseksi 10.9.2018.

Vaikutusmahdollisuuksista asiassa ilmoitettiin Pyhäjärven Sanomat –lehdessä 26.9.2018 ja kaupungin verkkosivuilla.

Kouluverkkoselvityksen perusteella tehdyn ehdotuksen mukaisten toimenpiteiden arvioitiin vaikuttavan kaikkiin Pyhäjärven alakoululaisiin (ja siten myös heidän huoltajiinsa), sillä kyläkoulujen sulkemisen johdosta kaikki 5.- ja 6.-luokkalaiset kävisivät koulua jatkossa kirjaston tiloihin remontoituissa uusissa opetustiloissa. Näin ollen osallisten kuulemistilaisuus päätettiin järjestää yhdessä paikassa Pyhäsalmissa 2.10.2018. Kuulemistilaisuus kesti 18.00-20.09 jonka aikana ensimmäiset n. 40 minuuttia käytiin kattavat esittelyt asiasta viranhaltijoiden toimesta. Tilaisuuden puheenjohtaja kertoi vielä lopuksi mitä vaikutusmahdollisuuksia asiaan osallisille on vielä varattu, eli sähköinen palautteen antomahdollisuus ja kirjallisten näkemysten lähettämisen mahdollisuus.

Asian koskiessa samoin useita kyläkuntia, saatettiin kouluverkkoSELVITYKSEN mukaiset toimenpiteet myös kyläneuvoston käsiteltäväksi. Neuvosto käsitteli asiaa 26.9.2018 ja päätti seuraavasti: Emolahden, Rannankylän ja Ruotasen koulut tulisi säilyttää entisellään. Mikäli kouluja päätetään kuitenkin lakkauttaa, niin sitten lakkautetaan tasapuolisesti kaikki kolme kyläkoulua.

Koulujen lakkauttamisessa on siis kuultu lakkautettavien koulujen vanhempia, oppilaita ja opettajia. Kuulemistilaisuuden lisäksi on varattu riittävät mahdollisuudet ilmaista kantansa ja näkemyksensä sekä sähköisesti, että kirjallisesti kirjeellä.

Koulujen henkilöstön tiedottaminen ja kuuleminen on toteutettu käsittelemällä kouluverkkoasiaa kevään ja alkusyksyn 2018 aikana viidessä koulujen johtajien ja rehtoreiden kokouksessa. Rehtorit ja johtajat ovat tiedottaneet asiasta koulujensa henkilökunnalle. Henkilöstöllä on ollut mahdollisuus tuoda mielipiteensä esille tiedotusten yhteydessä tai muiden vaikutuskanavien kautta.

KouluverkkoSELVITYKSEN vaihtoehdot ja tehty esitys on käsitelty kaupungin yhteistyötoimikunnassa 25.9.2018 § 27, jolloin paikalla on ollut myös mm. OAJ:n edustaja. Yhteistyötoimikunta on päättänyt tuolloin merkitä kaupunginhallituksen esityksen kouluverkon muuttamisesta tiedokseen ja todeta, että työntekijät, joita asia koskee, ovat itse osallistuneet asian valmisteluun eikä asiassa ole tämän jälkeen tapahtunut olennaisia muutoksia. Suoritettu käsittely on todettu korvaavan yhteistoimintamenettelyn.

Asiaa käsiteltiin syksyn 2018 aikana myös paikallislehdissä, jossa julkaistiin mm. viranhaltijoille lähetettyjä yleisökysymyksiä asiasta. Kaupunki on pyrkinyt olemaan mahdollisimman vuorovaikutteinen ja proaktiivinen asian tiedottamisessa ja tiedon jakamisessa sekä henkilöstölle että palveluiden käyttäjille ja kaikille joita asia koskee.

Väitetty puutteellinen tiedotus kunnanvaltuuston jäsenille koulujen lakkauttamista koskevassa asiassa:

Kaupunginvaltuutetuille lähetettiin sähköpostilla 12.10.2018 talouden tasapainottamisohjelman mukaiseen kouluverkkoSELVITYKSEEN liittyvät palautteet (sähköpostilla, postitse ja sähköisesti saapuneet), yhteensä 42 kappaletta. Saadut palautteet ja näkemykset analysoitiin kaikki kaupungin henkilökunnan toimesta. Kuitenkaan joukossa ei ollut asioita, jotka olisivat edellyttäneet uutta valmistelua tai muita toimenpiteitä asiassa.

Palautteet koottiin helppolukuisen asiakirjaan, jotta niihin tutustuminen kävisi valtuutetuilta helposti. Ottaen huomioon asian huomattavan pitkän valmistelun ja valtuutettujen hyvän orientaation ja valmistautumisen, väite 3 päivän tutustumisajan riittämättömyydestä ei ole perusteltu. Yksikään valtuutettu ei esim. ennen kokousta tai kokouksessa tuonut väitteen sisältämää asiaa valmistelijoiden tietoon.

Koulujen vanhempainyhdistysten jäsenillä on ollut kaikkien huoltajien tavoin mahdollisuus ottaa kantaa oppilaitosten Wilma-hallintojärjestelmän kautta kouluun liittyviin asioihin muiden kouluverkkoratkaisuun liittyvien vaikuttamiskanavien lisäksi. Sillä, että vanhempainyhdistykset eivät ole ennen valtuuston kokousta kaupungille toimittaneet asiaan liittyviä kommentteja yhdistyksinä, ei ole asiassa oikeudellista merkitystä.

Väitetyt muut koulujen lakkauttamisasian valmisteluvaiheen virheet ja puutteet:

Asiassa on tehty monipuolista lapsivaikutusten arviointia osana EVA:n laatimista, valmistelussa laadittavia dokumentteja ja muita valmistelutoimenpiteitä sekä valmisteluun kiinteästi kuuluvia asiantuntijakeskusteluja. Valittajan väite tietynmuotoisen lapsivaikutusten arvioinnin (LAVA) lakisääteisyydestä ei pidä paikkaansa. Kouluverkon muutoksissa lapsivaikutusten arviointia voidaan tehdä monella tavalla, oleellista on selvittää vaikutukset ammattilaisten toimesta.

Kuulemistilaisuuden 2.10.2018 aikana esille nousseet asiat analysoitiin valmistelijoiden toimesta. Esille ei kuitenkaan noussut mitään sellaista, joka olisi edellyttänyt lisävalmistelua asiassa tai muita toimenpiteitä. On selvää, että kouluverkkoasiat herättävät näkemyksiä sekä puolesta että vastaan.

27.11.2017 § 119 tehdyn päätöksen mukaiset kuntotutkimukset koulusta suoritettiin. Valtuutetuille toimitettiin asian yhteydessä niistä tiedot osana valmistelua.

Kirjaston siirtämistä ja monitoimitalon rakentamista koskevan päätöksen valmistelematta jättäminen

Koska kirjaston tiloihin remontoidaan tilat 5.- ja 6.-luokkalaisille oppilaille, kirjastolle oli kouluverkkoratkaisun yhteydessä löydettävä väistötilat. Näin ollen kirjaston siirto ja väistötilojen valintaan kiinnitettiin valmistelussa suurta huolellisuutta ja vaivaa.

Kaupungin vanhus- ja vammaisneuvostoille asiaa on esitelty 28.9.2018. Vanhus- ja vammaisneuvostot hyväksyivät antamassaan lausunnossa suunnitelman, jossa kirjasto siirtyy väliaikaisesti väistötiloihin.

Kirjaston uusinvestoinnin valmistelun osalta kaupunginhallitus toistaa kohdassa 2 lausumansa.

Muihin Heidi Aflechtin nimissä jätetyssä valituksessa esitettyihin näkemyksiin tai väitteisiin kaupunginhallitus näe syytä ottaa asiaan liittymätöminä kantaa.

4. Yhteenvetona

Valituksessa ei ole esitetty yhtään lakiin nojautuvaa perustetta, jonka vuoksi kaupunginvaltuuston päätös 15.10.2018 § 81 tulisi kumota.

Kaupunginhallitus pyytää Pohjois-Suomen hallinto-oikeutta hylkäämään valituksen perusteettomana ja jättämään valtuuston 15.10.2018 § 81 tekemän päätöksen voimaan.

Koska kysymyksessä oleva kouluverkon muutos on keskeinen Pyhäjärven kaupungin talouden tasapainotusohjelman mukainen toimenpide, Pyhäjärven kaupunki pyytää Pohjois-Suomen hallinto-oikeutta käsittelemään asian kiireellisenä.

5. Täytäntöönpanokiellosta

Kaupunginhallitus vaatii Pohjois-Suomen hallinto-oikeutta hylkäämään Heidi Aflechtin valituksen. Kaupunginhallitus vaatii niin ikään päätöksen toimeenpanokieltovaatimuksen hylkäämistä perusteettomana. Kaupunki laittaa päätöksen täytäntöön vain siinä määrin, kun täytäntöönpanotoimet eivät tee valitusta hyödyttömäksi.

21.1.2019

Pyhäjärven kaupunginhallitus

LIITTEET:

Kvalt 15.10.2018 § 81 liitteineen

- Liite nro 7A vasemmistoliiton ryhmäesitys
- Liite nro 8 Pyhäjärven kouluverkon supistaminen taloudellisten säästöjen aikaansaamiseksi vetoamus lasten puolesta
- Liite nro 9 äänestysluettelo
- Liite nro 9A kirjalliset eriävät mielipiteet
- Liite nro 10
Yhteistyötoimikunnan pöytäkirjaote 26.9.2018 § 27
Kyläneuvoston pöytäkirjaote 28.9.2018, asia 4
Vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston pöytäkirjaote 28.9.2018, asia 4
Muistio 2.10.2018 / Kaupunginhallituksen järjestämä kouluverkko-esityksen kuulemistilaisuus
Kirjaston muuton kustannukset Ammattikoululle
- Liite nro 11 EVA
- Liite nro 12 oppilasennusteet
- Liite nro 13 kouluverkkovaihtoehtojen taloudelliset vaikutukset.
- Liite nro 14 koulujen kuntotutkimusten kooste.
- Liite nro 15 listaus vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta asiaan osallisille ehdotetun kouluverkoston muuttamisen kohdalla.

Pyhäjärven kaupungin talouden tasapainotusohjelma 26.6.2018 § 51, liite nro 5 Paikallislehdessä ja kaupungin www-sivuilla ollut ilmoitus 26.9.2018